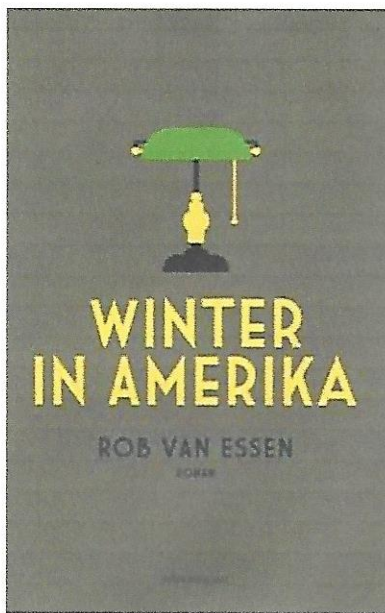
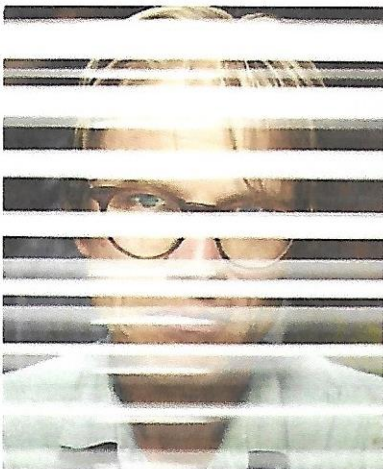

'Op papier is alles mogelijk'

→ Rob van Essen: 'Het werd een beetje saai, een invuloefening.'
foto Daniel Cohen

Rob van Essen: *Winter in Amerika*. Atlas Contact, 222 blz., €19,99.
Daniel Cohen

AMSTERDAM

Rob van Essen schreef de roman *Winter in Amerika*, over een redacteur en een oude schrijver. 'Het is een wereld met veel aannames.'

MAARTEN MOLL

Rob van Essen schreef een roman over de literaire wereld. Rob van Essen schreef geen roman over de

literaire wereld. Wat is waar? Wat is niet waar? Of is het tegelijkertijd waar en niet waar? Daar draait het om in de roman *Winter in Amerika* (die roman is er, dat is waar).

"Op een gegeven moment kan de lezer zich afvragen: gebeurt dit of gebeurt dit niet?" zegt Van Essen (1963), gezeten achter een kop koffie in een Amsterdams etablissement. "Dat heb ik geprobeerd te verwezenlijken. In de echte wereld kan dat niet, maar op papier kan dat natuurlijk wel. Dat is het wezen van literatuur: alles is mogelijk."

Het klinkt allemaal wat cryptisch, maar de grap is dat Rob van Essen het allemaal heel goed en geloofwaardig opschrijft. En dat 'allemaal' is het verhaal over Katja Ouwehand, literair redacteur bij uitgeverij Vreugdenhil. Met als taak de oude Winter, de laatste nog levende schrijver van de Grote Vier - Hermans, Mulisch, Reve en Winter - zijn memoires te laten schrijven.

Nou ja, verhaal. Het is een roman. Een uit de hand gelopen verhaal eigenlijk.

Rob van Essen is de laatste jaren een synoniem voor het korte verhaal. In 2015 won hij de eerste J.M.A. Biesheuvelprijs voor de fraaie verhalenbundel *Hier wonen ook mensen* (Atlas Contact). Maar voor hij bekend werd met zijn verhalen schreef hij al diverse romans. Dus is het niet gek dat er nu weer een roman van hem in de winkel ligt.

Vrouw als hoofdpersoon

"Dit is begonnen als een verhaal. Ik wilde een lang kort verhaal schrijven, over een redacteur van een uitgeverij die in een plaatsje in het oosten van het land, waar ook de oude schrijver Winter woont, een ex-studiegenoot treft en bij een

soort sekte betrokken raakt. Die schrijver speelde nog geen grote rol, want hij was het excuus om de redacteur naar het oosten te krijgen. En die redacteur was een man van mijn leeftijd, in mijn wereld, de literaire wereld... Het werd een beetje saai, vond ik, een invuloefening. Toen dacht ik; ik maak van die redacteur een vrouw. Kijken wat er gebeurt. Ze kreeg een leven, een verleden, ex-studiegenoten, en een stagiaire, en Winter werd veel belangrijker in het verhaal. Ja, en dan ben je een roman aan het schrijven."

Schrijven vanuit een vrouw had hij al gedaan in zijn vorige roman, *Alles komt goed* (2012). Het is eigenlijk niet zo moeilijk, vindt hij, je moet er niet te veel de nadruk op leggen. "Katja Ouwehand is de verteller. Je zit als lezer in haar hoofd, en je bent volkomen afhankelijk van haar waarheid. In hoeverre dat overeenstemt met de werkelijke wereld, en of je haar kunt geloven... Daar speel ik mee, zeker wanneer ze last krijgt van wanen. Dat ze, nadat ze bij die sekte is geweest, droomt dat dingen waar en niet-waar kunnen zijn. Je probeert de lezer iets mee te laten beleven wat helemaal niet kan. Dat gaat een beetje de surrealistische kant op. Je moet er als lezer wel tegen kunnen, maar als je meegaat, beleef je wel wat."

Natuurlijk is *Winter in Amerika* ook een roman over het literaire bedrijf. "Wat de roman zegt over het literaire bedrijf? Dat het een vrij hectische wereld is met veel aannames. We doen net alsof er een wereld is waarin we tijd hebben om al die boeken te lezen. Alleen dat al. Katja is een beetje uitgekeken op het wereldje, ze vraagt zich af of ze eigenlijk wel van de schrijvers houdt die ze begeleidt. Uitgeverijen zijn commerciële bedrijven waar winst moet worden gemaakt, dus moet er een bestseller komen: de memoires van Winter. Maar niet per se

vanwege de literaire waarde, maar vanwege de naam, de roddels, de verkoopcijfers. Cynisch, ja. Nee, ik schets geen romantisch beeld van een uitgeverij."